

Ενότητα 2^η Το τέχνασμα του Θεμιστοκλή

Ἄλλ' ἐπεὶ τῶν πολεμίων ὁ στόλος
τῇ Ἀττικῇ κατὰ τὸ Φαληρικὸν προσ-
φερόμενος
τοὺς περὶξ ἀπέκρυσεν αἰγιαλοὺς,
πάλιν ἐπάπταινον οἱ Πελοποννήσιοι
πρὸς τὸν Ἴσθμόν.

Ἔνθα δὴ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐβουλεύετο

καὶ συνετίθει τὴν περὶ τὸν Σίκινον
πραγματείαν.

Ἦν δὲ τῷ μὲν γένει Πέρσης ὁ Σίκινος,

αιχμάλωτος, εὖνους δὲ τῷ
Θεμιστοκλεῖ

καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ παιδαγωγός.
Τοῦτον ἐκπέμπει πρὸς τὸν Ξέρξην
κρύφα,
κελεύσας λέγειν ὅτι Θεμιστοκλῆς

ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός
αἰρούμενος τὰ βασιλέως
ἐξαγγέλλει πρῶτος αὐτῷ

τοὺς Ἕλληνας ἀποδιδράσκοντας,

καὶ διακελεύεται ἐπιθέσθαι καὶ
διαφθεῖραι τὴν ναυτικὴν δύναμιν
ἐν ᾧ ταραύονται τῶν πεζῶν χωρὶς
ὄντες.

Ταῦτα δ' ὁ Ξέρξης ὡς ἀπ' εὐνοίας λε-
λεγμένα δεξάμενος, ἤσθη

καὶ εὐθύς ἐξέφερε πρὸς τοὺς
ἡγεμόνας τῶν νεῶν
διακοσίαις ναυσὶν ἀναχθέντας ἤδη

διαζῶσαι τὰς νήσους, ὅπως ἐκφύγοι
μηδεὶς τῶν πολεμίων.

Ἀλλὰ ὅταν ὁ στόλος των εχθρῶν,
πλησιάζοντας στην Ἀττικὴ ἀπὸ την
πλευρὰ του Φαλήρου,
ἀπέκρυσεν τις γύρω παραλίες,
οἱ Πελοποννήσιοι φοβισμένοι πάλι
σκέφτονταν νὰ ἀποπλεύσουν γιὰ τον
Ἴσθμό.

Ἐνῶ λοιπὸν ἔτσι εἶχε ἡ κατάσταση, ὁ
Θεμιστοκλῆς σκεφτόταν
καὶ κατὰστρωνε τέχνασμα μετὰ τὸ Σίκι-
νον.

Ὁ Σίκιννος ἦταν Πέρσης στὴν καταγω-
γῇ,
αιχμάλωτος καὶ φιλικὸς στὸ Θεμιστοκ-
λῆ

καὶ παιδαγωγὸς των παιδιῶν του.

Αὐτὸν τον στέλνει κρυφὰ πρὸς τον
Ξέρξη,

αφοῦ τον διέταξε νὰ πει ὅτι ὁ Θεμισ-
τοκλῆς,

ὁ στρατηγὸς των Ἀθηναίων, παίρνων-
τας τὸ μέρος του (Πέρση) βασιλιά
στέλνει πρῶτος σ' αὐτὸν τὴν πληρο-
φορία

ὅτι οἱ Ἕλληνες προσπαθοῦν νὰ δραπτε-
τεύσουν

καὶ συμβουλεύει νὰ τους ἐπιτεθεῖ καὶ
νὰ ἐξοντώσει τὴ ναυτικὴ τους δύναμη
ἐνῶ βρίσκονται σε σύγκρουση χωρὶς τὸ
πεζικό.

Ὁ Ξέρξης, ἐπειδὴ δέχτηκε αὐτὰ, πιστε-
ύοντας ὅτι εἶχαν λεχθεῖ μετὰ φιλικὴ διά-
θεση, εὐχαριστήθηκε

καὶ ἀμέσως ἔδωσε διαταγὴ στους κυ-
βερνήτες των πλοίων,

αφοῦ ἀποπλεύσουν μετὰ διακόσια κα-
ράβια,

νὰ περικυκλώσουν τὰ νησιά, γιὰ νὰ μὴ
ξεφύγει κανεὶς ἀπὸ τους εχθρούς.

Πλούταρχος, Βίοι Παράλληλοι, Θεμιστοκλῆς 12.2-6 (διασκευή)

Νοηματική απόδοση κειμένου

Ο Πλούταρχος στο κείμενο αυτό αναφέρεται στο τέχνασμα που επινόησε ο ναύαρχος των Αθηναίων, ο Θεμιστοκλής, με στόχο να παρασύρει το Πέρση βασιλιά Ξέρξη σε κίνηση που θα απέβαινε σε βάρος του και προς όφελος των Ελλήνων. Με την άφιξη του στόλου των Περσών στην Αττική οι Πελοποννήσιοι φοβήθηκαν και σκέφτονταν να κατευθυνθούν στον Ισθμό της Κορίνθου· η αποχώρηση των Πελοποννησίων θα αποδυνάμωνε τους Έλληνες κατά τη σύγκρουσή τους με τους Πέρσες. Για να μην μπορέσουν να αποπλεύσουν οι Πελοποννήσιοι προς την Κόρινθο, ο Θεμιστοκλής στέλνει ένα Πέρση αιχμάλωτο, που ήταν και παιδαγωγός στα παιδιά του, στο βασιλιά των Περσών, για να του πει ότι ο Θεμιστοκλής είναι με το μέρος του και ότι οι Έλληνες βρίσκονται σε σύγχυση και χωρίς πεζικό και προσπαθούν να φύγουν. Είναι λοιπόν η πιο κατάλληλη ώρα να επιτεθεί εναντίον του ελληνικού στόλου και να τον καταστρέψει. Ο Ξέρξης πιστεύοντας τον Θεμιστοκλή παρασύρεται και διατάζει να περικυκλώσει ο στόλος του τα νησιά, για να μην ξεφύγει κανένας από τους Έλληνες και επομένως να μην μπορούν να φύγουν και οι Πελοποννήσιοι.

Λεξιλογικά

1. Να γράψετε από δύο παράγωγα (ένα απλό και ένα σύνθετο) για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: εύνους, αιρούμενος, επιθέσθαι, ναυσίν.

2. Συμπληρώστε με τη σωστή λέξη από τον πίνακα:

Λεξικό, απόρρητος, λογομαχώ, αντίρρηση, παράλογος, πολυλογία, τιμολόγιο, αντιλογία, λογοθεραπεία, λογοφέρνω, πρόλογος, μονολεκτικά, επίλογος, λογισμός, λεκτικός
--

- ✓ Η θεραπεία διαταραχών του λόγου ονομάζεται _____.
- ✓ Ποτέ δε συμφωνούν μεταξύ τους και συνεχώς _____.
- ✓ Αυτό που ζητάς είναι _____. Δεν μπορεί να γίνει.
- ✓ Κάθε φορά που ο καθηγητής τον ρωτούσε, εκείνος απαντούσε _____.
- ✓ το αρχικό τμήμα μιας έκθεσης ιδεών ονομάζεται _____.
- ✓ Δεν κατάλαβα τι σήμαινε η λέξη και συμβουλευτήκα το _____.
- ✓ Συνεχώς διαφωνεί και όλοι λένε ότι είναι πνεύμα _____.
- ✓ Τσακώθηκε με τους γονείς του και _____ αλλά μετά τους ζήτησε συγγνώμη.
- ✓ Στον _____ μιας εκθέσης καταλήγουμε σε συμπεράσματα.
- ✓ Σε βλέπω σκεπτικό, πού τρέχει _____ σου;
- ✓ Πάνω στο _____ πρέπει να αναγράφεται η διεύθυνση του πελάτη.
- ✓ Υπάρχουν πολλές μορφές βίας, μια από αυτές είναι και η _____.
- ✓ Με κουράζει η _____ Προτιμώ λίγα λόγια και σαφή.
- ✓ Δεν βρήκα το τηλέφωνό του στον κατάλογο γιατί το έχει _____.
- ✓ Σταμάτα να φέρνεις _____ και κάνε ότι σου λέω!

3. Να αντιστοιχήσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τη σημασία τους στη στήλη Β':

A'	B'
1. βουλεύομαι	ευνοϊκός
2. ο εύνους	προτρέπω
3. κελεύω	ευχαριστιέμαι
4. η ναύς	ο πλοίο
5. αιρούμαι (αιρούμενος)	σκέφτομαι, σχεδιάζω
6. ήδομαι (ήσθη)	

Γραμματική

1. Να σχηματίσετε τις πτώσεις που ζητούνται για κάθε ουσιαστικό:

ὁ κόραξ: (γενική ενικού) / / (δοτική πληθυντικού)

ἡ ἐλπίς: (δοτική ενικού) / (γενική πληθυντικού)

ὁ πατήρ: (δοτική ενικού) / (δοτική πληθυντικού)

ὁ αὐτοκράτωρ: (γενική ενικού) / (δοτ. πληθυντικού)

ὁ ἄξων: (δοτική ενικού) / (κλητική ενικού)

ὁ χειμών: (γενική ενικού) / (αιτιατική πληθυντικού)

τὸ πλῆθος: (γενική ενικού) / (ονομαστ. πληθυντ.)

2. Να συμπληρωθεί ο σωστός τύπος των ουσιαστικών:

α. Σωκράτης χρῆται τῷ _____ (τὸ παράδειγμα).

β. Σὺ εἶ _____ καὶ ἡμεῖς οὐ τιμῶμεν τοὺς _____ (ὁ κόλαξ).

γ. Οὗτοι ἔπιπτον εἰς τὰς _____ (ἡ φλόξ).

δ. Οἱ _____ ἐμάνθανον τὰ _____ (ὁ παῖς, τὸ μάθημα).

ε. Οἱ Αἰγύπτιοι εἰσέπλευσαν σὺν τοῖς ποδῆρεσιν _____ (ἡ ἀσπίς).

στ. Ἐνταῦθά εἰσι _____ καρποφόροι (ὁ φοῦξις).

ζ. Προσεκαλέσαντο τὴν _____ πρὸς ἄρχοντα (ἡ γυνή).

3. Να τοποθετήσετε τα παρακάτω ουσιαστικά στη ζητούμενη πτώση:

ὁ ἄραψ (δοτ. πληθ)

ἡ φλέψ (γεν. πληθ)

ὁ θώραξ (δοτ. ενικ)

ὁ ὄνουξ (γεν. ενικ)

ὁ πίναξ (κλητ. ενικ)

τὸ γράμμα (ονομ. πληθ)

ὁ ὄρνις (αιτ.πληθ)
ἡ πραότης (γεν.πληθ)

4. Να συμπληρωθεί ο σωστός τύπος των ουσιαστικών που βρίσκονται σε παρένθεση:

α) Αἰγύπτιοι προσέπλευσαν σὺν (ἀσπίς) ποδήρεσιν.

β) Περί Συρίας διηγησόμεθα, ὅπου σῆτος πολὺς καὶ πρόβατά ἐστί καὶ (φοῦξις) οἱ καρποφόροι.

γ) Προσεκαλέσαντο τὴν (γυνή) πρὸς ἄρχοντα.

δ) Οἱ δημαγωγοὶ παρὰ τοῖς δήμοις εἰσὶν ὥσπερ οἱ (κόλαξις) παρὰ τοῖς τυράννοις.

ε) Παραγενόμενοι οἱ (ποιμὴν) ἐξέβαλον αὐτάς.

στ) (ρήτωρ) πολυφθόγγους ὡς ἰχθύας ἀφώνους ὀρώμεν ἐπὶ Σοί, Θεοτόκε.

ζ) Ἄγγελοι μετὰ τοῦ (ἀστήρ) ὁδοιποροῦσι.

η) Τίμα τὸν (πατήρ) σου καὶ τὴν (μήτηρ) σου.

5. Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που ζητούνται για κάθε ουσιαστικό:

ἡ πατρίς: κλητ. εν..... αιτ. πληθ..... ονομ. πληθ..... δοτ. πληθ..... δοτ. εν.....

ἡ διώρυξ: γεν. εν..... αιτ. πληθ..... κλητ. εν..... ονομ. πληθ.....

ἡ σάλπιγξ: γεν. πληθ. δοτ. πληθ..... γεν εν..... δοτ. εν.....

ὁ ὄνυξ: γεν. ενικού..... δοτ. ενικού..... δοτ. πληθ..... αιτιατ. πληθ.....

6. Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις των παρακάτω ουσιαστικών: ῥήτωρ, ἀστήρ, ἐσθής.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Γιατί οι Πελοποννήσιοι άρχισαν να ξανασκέφτονται ότι έπρεπε να αντιμετωπίσουν τον περσικό στόλο στον Ισθμό της Κορίνθου;

Οι Πελοποννήσιοι φοβήθηκαν όταν ο περσικός στόλος πλησίαζε την Αττική από την πλευρά του Φαλήρου. Άρχισαν λοιπόν να ξανασκέφτονται ότι έπρεπε να αντιμετωπίσουν τον περσικό στόλο στον Ισθμό της Κορίνθου, γιατί έτσι πίστευαν ότι θα προστάτευαν τις πόλεις της Πελοποννήσου.

2. Ποιο μήνυμα μετέφερε ο Σίκιννος στον Ξέρξη για λογαριασμό του Θεμιστοκλή;

Ο Θεμιστοκλής είπε κρυφά στον Ξέρξη μέσω του Σίκιννου ότι είναι με το μέρος του Πέρση βασιλιά και ότι προσπαθεί να ξεφύγει από τους Έλληνες. Τον συμβούλεψε, λοιπόν, ενώ οι Έλληνες βρίσκονται σε σύγχυση χωρίς το ιππικό, να τους επιτεθεί και να καταστρέψει το στόλο τους.

3. Πώς αντέδρασε ο Ξέρξης σε όσα του διαμήνυσε ο Θεμιστοκλής;

Ο Ξέρξης θεώρησε ότι τα λόγια αυτά είχαν λεχθεί με φιλική διάθεση και ευχαριστήθηκε. Έδωσε αμέσως διαταγή στους κυβερνήτες των πλοίων να περικυκλώσουν τα νησιά, αφού αποπλεύσουν με διακόσια πλοία, ώστε να μην ξεφύγει κανείς από τους κατοίκους.

4. Να αναφέρετε από τη μυθολογία ή την ιστορία περιπτώσεις τεχνασμάτων που συνέβαλαν αποφασιστικά στην επιτυχή έκβαση ενός σχεδίου.

Ένα από τα πιο διάσημα τεχνάσματα, που επέδρασε αποφασιστικά στην επιτυχία της κατάκτησης της Τροίας, ήταν ο δούρειος ίππος, που κατασκεύασε ο Οδυσσέας. Μέσα σε ένα ξύλινο άλογο, που δόθηκε δήθεν ως δώρο στους Τρώες, κρύφτηκαν οι Αχαιοί πολεμιστές και επιτέθηκαν αιφνιδιαστικά στους αντιπάλους τους. Επίσης σημαντικό τεχνασμα από την ελληνική ιστορία υπήρξε αυτό του Κολοκοτρώνη στα Δερβενάκια. Ο Κολοκοτρώνης παρέταξε τους Έλληνες αραιά, ώστε να φαίνονται περισσότεροι και να τρομοκρατηθούν οι Τούρκοι. Η μάχη στα Δερβενάκια στέφθηκε με επιτυχία.